

американския резидент Иван Пърлев, комуто е предавала сведения от политическо и стопанско естество“.

Николай Георгиев, брат на Петра Руевска, завършил френски колеж, по занятие счетоводител, също е включен в процеса и е осъден на три години затвор.

Впоследствие смъртната присъда на Филип Маринов и доживотните присъди на Иван Пърлев и Ганчо Кръстников са заменени с по 20 г. строг тъмничен затвор. Така грандиозната измислица на Държавна сигурност по разработката „Колежани“ и холандския процес завършва печално – 19 души, от които 12 са бивши офицери, високоинтелигентни хора, от състоятелни семейства преди „Девети“, невинно са осъдени общо на 229 години затвор, с конфискувани имущества, отнети права и разбити семейни съдби.

Осъдените изтърпяват ефективно по-голямата част от присъдите си и когато между България и Холандия започват да се правят стъпки за подобряване на отношенията в средата на 60-те години, те са пуснати от затворите. „Връчили им по една бележка, че били задържани неправомерно и им се връщат всички граждански права. Тези, които издържаха, излязоха като човешки руини“⁴⁰⁷.

10.6.1. Свидетелство:

План за „довеждане до признания“

Христо Хайтов е възпитаник на Американския колеж в София и юрист. Той е състезател по баскетбол, преподавател в Държавното висше училище за телесно възпитание (дн. Национална спортна академия) и треньор на „Левски“ (София), с който става шампион на България през 1942, 1945, 1946 и 1947 г. Арестуван е по колежанския процес с обвинение в шпионаж. Обвинен е също така, че е „водил вражески разговори с Иван Пърлев, но не признава никаква вина и мълчи по време на следствието“. За да бъде морално сломен, разобличен и осъден следователите по делото „Колежани“ разработват план, в който са предвидени най-различни мероприятия⁴⁰⁸. След престояване в карцер, обработка с камерна агентура и денонощно следствие, за моралното му разложение е подготвен сценарий, в който е включен, без да знае, неговият най-близък приятел и съученик от Американския колеж Георги Патев, който също не признава вина, но е слаб и болен от дългия престой в карцера. Преди да бъде направена очна

⁴⁰⁷ Атанасова, Елена. Когато вече не мълчим. София, Издателско ателие А6, 2000, с. 270.

⁴⁰⁸ АКРДОПБГДСРСБНА, ф. II след., а.е. 1148, т. IX, мероприятията относно довеждане до признания на подследствия Христо Димитров Хайтов.

ставка помежду им, капитан Г. Дичев от ДС предлага: „Да се даде на Патев $\frac{1}{4}$ хляб, 150 гр. салам, една кутия цигари и един кибрит върху чиста хартия на масичката, следователят да го предразположи с общ разговор и когато яде, от шпионката да се даде възможност на Хайтов да го види в това състояние“⁴⁰⁹.

Предположението е, че след това Христо Хайтов ще заподозре приятеля си, ще рухне морално и

„за да бъде доведен до признания същата вечер, на 25 март към 11 ч., да се изведе в някой от кабинетите на управлението, като присъства и др. Г. Дичев. След упорит разпит Д. Колев да излезе извън кабинета и се върне с кофа пълна с вода и дървета за бой, с което да се окаже морално въздействие на Хайтов, вследствие, че не признае... Ако тия мероприятия не помогнат да се направи предложение пред др. министър за разрешение за еднократно физическо насилие, което да стане на 31 март. Ако и тогава не признае да се подготвят добре всички подсъдими, които говорят за него, да им се снемат добри протоколи, а той да отиде на съд без показания.“

Целият този план не довежда до желания резултат. Христо Хайтов мълчи. Много от подсъдимите също не признават вината си и съдът и следствието се позовават основно на показанията на Иван Пърлев: „В показанията си Пърлев бе един от най-искрените подсъдими, с помощта на който съдът разобличи на място още неразоръжените врагове от групата Христо Хайтов, Стефан Трифонов, Димитър Каранджов, Александър Данев и др., които се опитаха да заблудят съда“⁴¹⁰.

Христо Хайтов получава 15-годишна присъда, от която изтърпява четири години и половина в Белене. Хора, които са били по същото време в концлагера, си спомнят за достойното му поведение. Излиза от концлагера със съсипано здраве, лишен от софийско жителство и от правото да упражнява професиите си на треньор и юрист. За кратко време е общ работник, след което заминава в Родопите, където работи като миньор. Едва десет години по-късно, в средата на шейсетте, получава право да се прибере в София, но не се завръща в баскетбола!

⁴⁰⁹ Пак там, предложение относно провеждане на свиждане от Христо Хайтов и подследствия Георги Патев.

⁴¹⁰ АКРДОПБГДСРБНА, ф. II след., а.е. 1148, т. II, л. 303, справка относно „процеса Бринк“, състоял се на 7, 8 и 9 май 1953 г. – София.